

ZREALIZUJ WORKCAMP VE SVÉM MĚSTĚ

MANUÁL PRO ORGANIZÁTORY MEZINÁRODNÍCH DOBROVOLNICKÝCH PROJEKTŮ

OBSAH

- I. O neziskové organizaci INEX-SDA
- II. Co je workcamp?
- III. Základní charakteristika workcampů
 - 1) Tematické oblasti projektů
 - 2) Délka workcampu a obvyklá doba pořádání
 - 3) Počet a věk účastníků
 - 4) Komunikační jazyk
 - 5) Časový harmonogram
- IV. Lidé – kdo se podílí na organizaci workcampu
 - 1) Hostitel workcampu
 - 2) INEX-SDA
 - 3) Dobrovolní vedoucí
 - 4) Dobrovolníci
 - 5) Shrnutí: Úkoly hostitele workcampu a podpora INEX-SDA
- V. Podmínky organizace workcampů
 - 1) Ubytování
 - 2) Stravování
 - 3) Technický dohled a bezpečnost
 - 4) Mimopracovní program
- VI. Proč organizovat workcamp: vnitřní a vnější motivace
- VII. Krok za krokem: od nápadu k uspořádání workcampu
- VIII. Jak sehnat peníze na workcamp – lokální fundraising
 - 1) Fundraising „tváří v tvář“
 - 2) Ukázka nákladů workcampu
- IX. Jak workcamp prezentovat
- X. Jak do workcampu zapojit místní veřejnost
- XI. Příklady dobré praxe
- Kontakty a poděkování

ÚVOD

Milí příznivci mezinárodního dobrovolnictví,

těší nás, že čtete naši brožuru s názvem “Zrealizujte workcamp ve svém městě - manuál pro hostitele mezinárodních dobrovolnických projektů”. Tento manuál je souhrnem dlouholeté praxe INEX-SDA i zkušeností hostitelů dobrovolnických projektů.

Manuál je určen zastupitelům, pracovníkům neziskových i příspěvkových organizací, neformálním skupinám, aktivním jednotlivcům, dobrovolníkům - vám všem, kdo se věnujete nějakému komunitnímu projektu a hledáte dobrovolníky nebo máte zatím jen nápad a jste zvědaví, jak mezinárodní dobrovolnictví funguje.

Manuál slouží jako praktický průvodce, který vás provede krok za krokem celým procesem přípravy, realizace a vyhodnocení mezinárodního dobrovolnického projektu. Nabízí též příklady dobré praxe z již existujících projektů. Doporučujeme ho brát jako ucelený materiál, kdy každá kapitola má svoje místo a smysl.

přejeme inspirativní čtení,

INEX-SDA

I. O NEZISKOVÉ ORGANIZACI INEX-SDA

INEX – Sdružení dobrovolných aktivit (INEX-SDA) je česká nevládní nezisková organizace, která od roku 1991 působí v oblasti **mezinárodního dobrovolnictví a mezikulturního vzdělávání**. Posláním INEX-SDA je skrze dobrovolnické projekty, vzdělávací programy a kampaně podporovat rozvoj tolerantní, inkluzivní a otevřené společnosti a aktivní, zodpovědný přístup k okolnímu světu nejen v Čechách, ale i na celém světě.

Věnujeme se především tématům spojeným s **globálním rozvojem, mezikulturní výchovou a aktivním občanstvím**. Nabízíme mezinárodní dobrovolnické projekty (tzv. workcampy) zaměřené na **ekologii, práci se seniory, dětmi a mládeží, renovaci památek nebo komunitní rozvoj**. Ročně se více než 700 českých dobrovolníků účastní našich partnerských projektů v zahraničí a dalších 360 zahraničních i českých dobrovolníků se zapojuje do projektů v ČR.

Propagujeme také **sport** jako nástroj inkluze a vzdělávání v rámci kampaně *Fotbal pro rozvoj*. Podporujeme partnery i jednotlivce při realizaci vlastních dobrovolnických projektů. Vytváříme **prostor pro vlastní rozvoj a spolupráci** s dalšími dobrovolníky v našem *Dobrovolnickém klubu*. Díky kampani *Dobrovolnictví pro všechny* **podporujeme znevýhodněné dobrovolníky** s handicapem nebo ze sociálně slabších rodin.

Jsme členy mezinárodní sítě **Aliance** evropských organizací dobrovolné služby (www.alliance-network.eu), sítě **Service Civil International** (www.sci.ngo) a dalších.

MEZINÁRODNÍ DOBROVOLNICTVÍ V ČR - WORKCAMPY

Ve spolupráci s místními partnery – především obcemi a neziskovými organizacemi – pořádáme ročně v ČR tři desítky krátkodobých mezinárodních dobrovolnických projektů (tzv. workcampů), kterých se účastní více než 300 českých a zahraničních dobrovolníků a okolo 60 českých dobrovolných vedoucích.

Zajišťujeme účast dobrovolníků na projektech, výběr a přípravu vedoucích, školíme a podporujeme obce a organizace v oblasti realizace workcampů, pořádáme pro ně síťovací setkání, propagujeme jejich projekty na celostátní i mezinárodní úrovni.

Naším cílem je podpora dobrovolnictví a aktivního občanství na lokální i globální úrovni, zvýšení dopadu a kvality dobrovolnických projektů prostřednictvím rozvoje dlouhodobých partnerství.

Více informací na www.inexsda.cz.

II. CO JE WORKCAMP?

Workcamp (neboli mezinárodní dobrovolnický projekt) je:

1. společensky prospěšný, neziskový projekt,
2. pobyt mezinárodní skupiny dobrovolníků v dané lokalitě/místní komunitě,
3. prostor pro osobní rozvoj všech zúčastněných stran.

1. Společensky prospěšný, neziskový projekt. Workcamp vzniká z iniciativy místní komunity na základě jejích reálných potřeb. Koná se v místní komunitě nebo organizaci, zapadá do dlouhodobých vizí/cílů a pravidelných činností, které vhodně doplňuje či obohacuje. Workcamp má potenciál podpořit činnosti, na které jinak nejsou zdroje (lidské, finanční, atd.). Místními hostiteli jsou převážně obce a nevládní neziskové organizace (NNO).

2. Pobyt mezinárodní skupiny dobrovolníků. Jak napovídá název, workcamp má některé charakteristiky tábora: doba trvání 2–3 týdny, skupina lidí z různých zemí a kultur, často jen základní ubytování, společné vaření, sdílení všech úkolů. Klíčové je zapojení dobrovolníků do domluvené pracovní činnosti i mimopracovního programu. Velmi žádoucí je propojení dobrovolníků a místních lidí ve všech aspektech projektu (při práci i ve volném čase).

3. Prostor pro osobní rozvoj. Nedílnou součástí workcampů je osobní rozvoj, ke kterému dochází u všech zapojených. Mj. jde o rozvoj jazykových znalostí, spolupráce v týmu, vlastní iniciativy, spoluzodpovědnosti a kolektivního rozhodování, porozumění jiným kulturám a kulturním hodnotám nebo i konkrétních technických dovedností. Důležitý je také vliv na osobní hodnoty a postoje.

Kontext:

Workcampy jsou ve světě rozšířeným způsobem podpory veřejně prospěšných záměrů organizací a obcí. Každoročně se jich koná více než 2000 v 70 zemích Evropy, Asie, Ameriky i Afriky. První workcamp se konal v roce 1920 ve Francii poblíž Verdunu a jeho cílem bylo posílení mezinárodního míru a solidarity. Tyto základní ideje nesou workcampy dodnes a postupně se rozšiřují o další aktuální témata jako je např. aktivní občanství, udržitelný rozvoj.

Workcampy vám umožní:

- realizovat za pomoci většího počtu dobrovolníků **konkrétní pracovní nebo projektový záměr** zaměřený na podporu vaší organizace či obce,
- podpořit **mezikulturní výměnu** a propagovat **myšlenku dobrovolnictví** (obohatit dění ve vaší komunitě a vytvářet příležitosti k aktivnímu zapojení místních obyvatel),
- **zvýšit povědomí veřejnosti a médií** o činnosti vaší organizace či obce díky přítomnosti dobrovolníků ze zahraničí,
- povzbudit chápání **významu studia cizích jazyků** u místní mládeže,
- **zlepšovat mezilidské vztahy** na místní úrovni i ve vztahu k cizincům,
- **vzdělávat dobrovolníky** v daném tématu projektu (ekologické problémy, začleňování lidí se znevýhodněním, obnova historických památek, rozvoj venkova atd.),
- získat **kontakty na aktivní lidi** z Česka i ze zahraničí.

III. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA WORKCAMPŮ

V této kapitole vás seznámíme s jednotlivými aspekty workcampů – tématy, délkou trvání a obvyklým časem pořádání (ročním obdobím), počtem a věkem účastníků, komunikačním jazykem a časovým harmonogramem.

Pracovní zaměření workcampu musí splňovat tyto podmínky: společenskou prospěšnost, neziskovost, smysluplnost a vhodnost pro skupinu dobrovolníků ze zahraničí i z ČR. Činnost dobrovolníků nesmí nahrazovat placená pracovní místa, dobrovolníci ale mohou pracovat společně se zaměstnanci a přispívat tak k rozvoji jejich mezikulturních kompetencí.

1. Tematické oblasti projektů

Ekologie: péče o CHKO, přírodní rezervace, lesy a veřejnou zeleň, práce v lesních školkách, výsadba sazenic stromů, práce v ekologickém zemědělství, obnova a údržba parků, práce v ekocentrech, environmentální výchova a vzdělávání.

Renovační, stavební a rekonstrukční činnosti: práce ve veřejném prostoru (instalace dekoračních a herních prvků, oživení zapomenutých míst, opravy hřišť), stavby a opravy zdí, stezek, komunitních zahrad, renovace objektů neziskových organizací, přírodní stavitelství.

Kulturně umělecké a vzdělávací aktivity: pomoc s organizací festivalů, workshopů, táborů, místních oslav a kulturních akcí, besed pro školy nebo pro veřejnost, pořádání výstav, psaní blogů.

Sociálně zaměřené projekty: výuka angličtiny pro děti, organizace volnočasových aktivit pro děti, práce se seniory, s lidmi s postižením nebo z vyloučených lokalit, s uprchlíky atd.

Ochrana kulturního dědictví: pomoc při opravě hradů, kostelů, hřbitovů a dalších kulturně-historicky významných budov či objektů, asistence při archeologických výkopech.

2. Délka workcampu a obvyklá doba pořádání

Většina workcampů trvá 2 nebo 3 týdny a koná se především v letních měsících (červen – září). Mimo sezónu (podzim – jaro) jsou workcampy méně časté a mívají odlišný charakter prací s ohledem na počasí. Mimo letní měsíce jezdí na workcampy menší počet lidí a většinou bývá vyšší poměr účastníků nad 30 let.

3. Počet a věk účastníků

Workcampů se může zúčastnit v podstatě každý. Důležitá je ochota se aktivně zapojit do všech činností a stát se součástí skupiny. Nezbytná je flexibilita a ochota přizpůsobit se místnímu prostředí a podmínkám. Nejčastěji se účastní mladí lidé ve věku 18–26 let, tedy zejména studenti, nicméně horní věková hranice nebývá stanovena a účast lidí ve věku 30–60 let není neobvyklá. INEX-SDA organizuje také workcampy pro teenagery (15–17 let), nebo rodiny s dětmi. Počet účastníků je nejčastěji 6–17 dobrovolníků, plus 1–2 dobrovolní vedoucí. Více o složení workcampu se dozvíte v podkapitole Dobrovolníci.

4. Komunikační jazyk

Komunikace ve skupině probíhá v angličtině, hostitelé projektů ale nemusí nutně umět anglicky. Dobrovolní vedoucí vyslaní na projekt ze strany INEX-SDA jsou připraveni překládat z češtiny do angličtiny a naopak. Workcamp je nicméně skvělou příležitostí jak se v jazycích (nejen v angličtině) zdokonalit.

5. Časový harmonogram

Typický dvoutýdenní workcamp zahrnuje 10 pracovních dní a 3–4 dny volna. Volné dny bývají zpravidla o víkendu. Pokud se o víkendu pracuje (např. dobrovolníci pomáhají s přípravou společenské akce), měli by dostat náhradní volno jindy. Pracovní doba je průměrně 6 hodin denně, zbytek je věnován mimopracovním aktivitám (vzdělávací a volnočasový program, setkávání s místní komunitou). První a poslední den workcampu je vyhrazen pouze pro příjezd a odjezd dobrovolníků, vedoucí přijíždějí na workcamp obvykle jeden den před účastníky.

IV. LIDÉ – KDO SE PODÍLÍ NA ORGANIZACI WORKCAMPU

Příprava a pořádání workcampu jsou organizačně náročné. Mějte proto dobrý organizační tým – ve více lidech se to lépe táhne a více si to také užijete. Na tomto místě vám představíme roli čtyř hlavních aktérů, kteří jsou do workcampu zapojeni: hostitele workcampu, INEX-SDA, dobrovolných vedoucích a dobrovolníků.

1. Hostitel workcampu

Hostitelem workcampu můžete být, pokud jste nezisková organizace, obec nebo příspěvková organizace, popř. jiný podobný subjekt. Jako hostitel máte na starosti zajištění pracovní náplně workcampu, ubytování a stravování dobrovolníků, a to jak po fyzické tak finanční stránce, popř. jejich dopravu na místo práce. Podílíte se také na zajištění mimopracovního programu pro dobrovolníky. Podrobnosti o vaší roli najdete ve Shrnutí na str. 17.

Minimálně budete potřebovat za vaši organizaci nebo obec jednoho **hlavního organizátora workcampu**. Ten bude primárně komunikovat s INEX-SDA, plánovat jednotlivé aktivity, řídit ostatní členy týmu a v průběhu konání workcampu bude tím, kdo bude mít hlavní slovo a zodpovědnost. Zároveň bude kontaktní osobou pro dobrovolné vedoucí workcampu i skupinu dobrovolníků.

Dalším důležitým článkem organizačního týmu je **technický koordinátor prací**, který řídí všechny práce po technické stránce a to jak v přípravné fázi, tak během samotného workcampu. (Koordinátorem prací může být i hlavní organizátor, ale pokud je to možné, doporučujeme tuto roli svěřit někomu jinému). Zapojit můžete i další dobrovolné pomocníky (např. řidiče na nákupy, aktivní sousedy, co půjčí např. kola) a partnery (místní podnikatele, školu, atd.). Více viz kapitola *Jak do workcampu zapojit veřejnost*.

2. INEX-SDA

Role INEX-SDA spočívá v podpoře hostitele ve všech fázích přípravy, realizace i vyhodnocení workcampu. Pro váš workcamp zajistíme mezinárodní skupinu dobrovolníků, vybereme a vyškolíme dobrovolné vedoucí, zajistíme též pojištění úrazu a zodpovědnosti za škodu, poskytneme úhradu nákladů vedoucích. Podpoříme vás též při propagaci workcampu. Podrobnosti o roli INEX-SDA také najdete ve Shrnutí na str. 17.

3. Dobrovolní vedoucí

Součástí každého workcampu jsou 1–2 dobrovolní vedoucí z České republiky s dobrou znalostí angličtiny. Vedoucí jsou na svou roli připraveni v rámci *Vzdělávacího cyklu INEX-SDA*, jehož součástí je intenzivní třídní školení a také povinný kurz zdravotní výchovy. Jedná se většinou o mladé motivované lidi, kteří mají předešlou zkušenost s účastí na dobrovolnickém projektu v zahraničí.

Vedle koordinace dobrovolníků během workcampu pomáhají dobrovolní vedoucí také s přípravou a evaluací workcampu. Přibližně 5 týdnů před začátkem workcampu si s vámi domluví schůzku, tzv. **přípravnou návštěvu**, během níž poznají místo konání workcampu a domluví se s vámi na všech potřebných detailech týkajících se organizace. Na základě přípravné návštěvy pak vedoucí připraví pro účastníky workcampu několikastránkový detailní popis relevantních informací o workcampu v anglickém jazyce, tzv. **infosheet**, který je dobrovolníkům zaslán zhruba měsíc před zahájením projektu. Vedoucí přijíždí na workcamp den před dobrovolníky a pomohou vám s posledními přípravami.

Role dobrovolných vedoucích na workcampu:

- komunikují s dobrovolníky před začátkem workcampu,
- pracují se skupinou dobrovolníků, řeší případné konflikty a problémy,
- podporují interkulturní učení a pomáhají překonávat jazykové bariéry,
- koordinují denní potřeby skupiny (stravování, denní harmonogram),
- podporují hostitele při organizaci práce, motivují skupinu během práce,
- podporují hostitele při přípravě vzdělávacích a volnočasových aktivit včetně kontaktu s místními obyvateli,
- provádí průběžnou evaluaci se skupinou i závěrečnou evaluaci pro INEX-SDA.

Vyčleňte si dost času na přípravnou návštěvu s vedoucími. Připravte pro vedoucí seznam všech plánovaných prací i harmonogram dalších aktivit. Dejte jim prostor se vyjádřit, přijít s vlastními nápady.

4. Dobrovolníci

Workcampů se mohou účastnit dobrovolníci z celého světa i z ČR. Drtivá většina dobrovolníků pochází ze zemí EU a ostatních evropských států, dále z Jižní Koreje, Japonska, Tchaj-wanu, Číny, USA, Kanady a dalších zemí. Aby byl zachován mezinárodní charakter aktivity, účastní se každého projektu zpravidla maximálně dva dobrovolníci ze stejné země. Obvykle se dobrovolníci mezi sebou poznají až na místě realizace projektu, popř. spolu komunikují předem na sociálních sítích. Za svoji práci dobrovolníci nedostávají žádnou finanční odměnu. Náklady spojené s cestou, zdravotním pojištěním i registrační poplatek vysílající organizaci si dobrovolníci hradí sami.

Dobrovolníci od účasti na projektu obvykle očekávají, že...

... poznají Českou republiku, lokální kulturu a místní lidi netradičním způsobem.

... stráví prázdniny užitečně, budou se podílet na smysluplných projektech, bez vysokých nákladů.

... poznají zajímavé iniciativy a projekty, naučí se nové dovednosti, získají praxi pro další profesní rozvoj.

... se zdokonalí v anglickém jazyce a poznají život v mezinárodní skupině.

... se seznámí s lidmi z celého světa, najdou nové kamarády a zažijí něco nevšedního.

Budte připraveni na kulturní odlišnosti a různé zvyklosti dobrovolníků – např. není samozřejmostí, že všichni účastníci workcampu budou třeba umět jezdit na kole nebo plavat. Zároveň je potřeba vzít v úvahu různé stravovací návyky. Podporu vám v tomto ohledu poskytnou vedoucí.

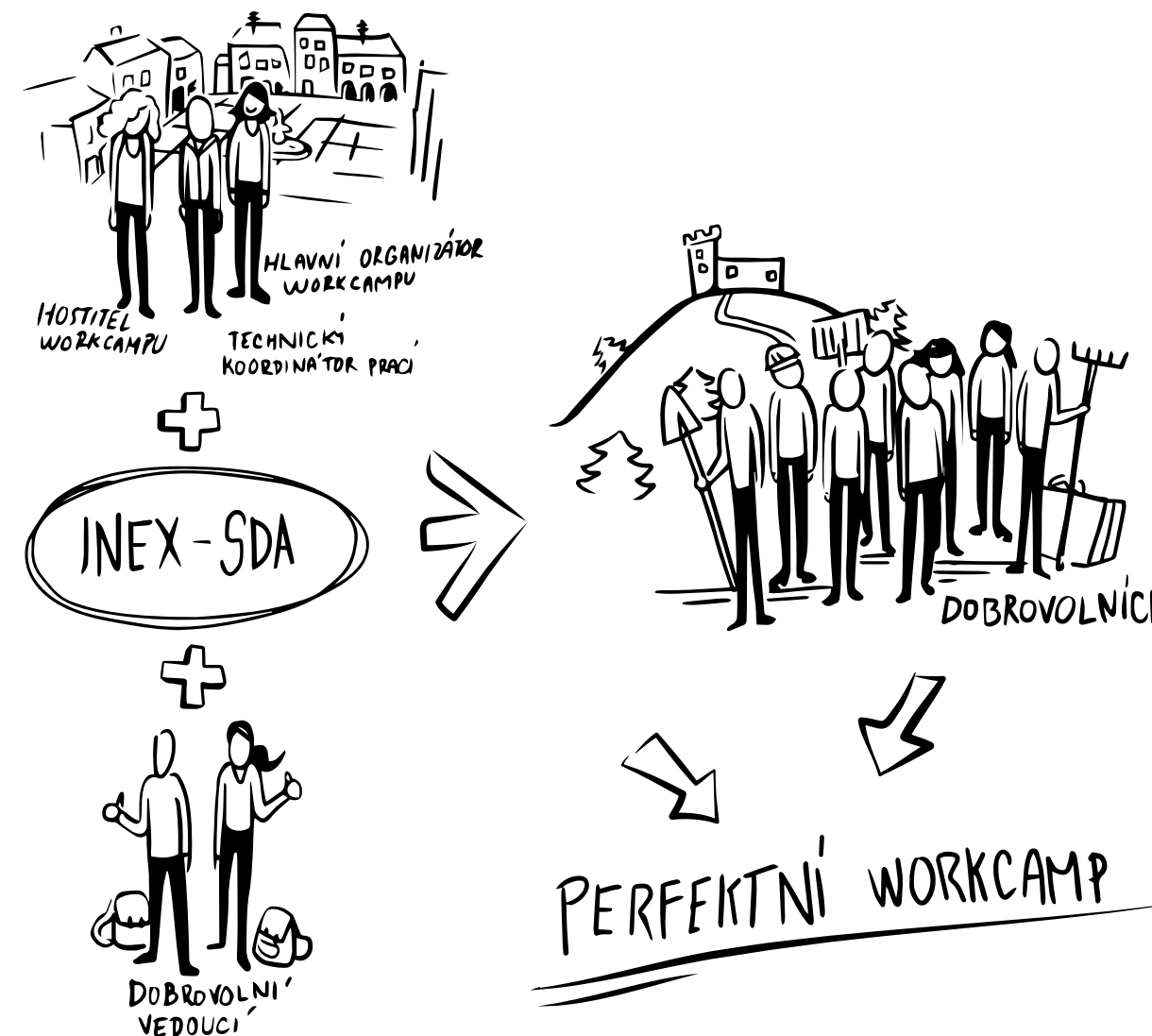
Kvalifikace a motivace

Od dobrovolníků není vyžadována formální kvalifikace, nýbrž silná motivace pomáhat tam, kde je pomoc potřeba. Měli byste jim proto nabízet takové činnosti, které jsou vhodné pro méně zkušené a nekvalifikované dobrovolníky. Při odpovídajícím zaučení a dozoru je ale možné realizovat i náročnější práce. V každém případě je nezbytné dobrovolníky předem seznámit s programem a s cíli plánovaných činností. Je nutné dbát na to, aby bylo dostatek práce pro všechny, byla dobře zorganizovaná, pokud možno různorodá a s viditelným výsledkem – přispějete tak ke zvýšení motivace dobrovolníků a k jejímu udržení v průběhu projektu. Doporučujeme proto před zahájením pracovní činnosti uspořádat úvodní schůzku se skupinou, během níž účastníky projektu informujete o poslání a činnosti vaší organizace a seznámíte je zároveň s harmonogramem workcampu. Když budou dobrovolníci vědět, jaké úkoly je v průběhu projektu čekají a k čemu svou práci přispějí, jistě budou pracovat s větším nadšením.

Výběr dobrovolníků

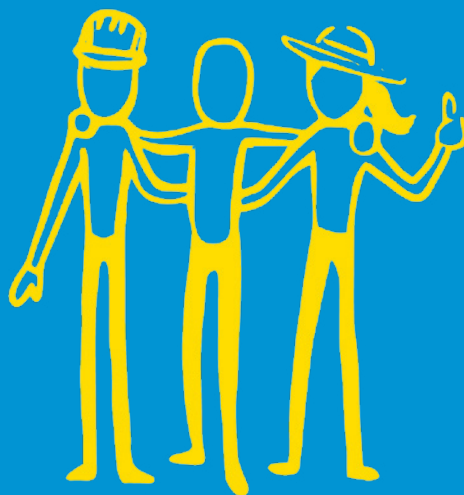
Dobrovolníky vybíráme na základě přihlášek obdržených od našich zahraničních partnerských organizací (tzv. vysílající organizace). Všechny workcamps jsou zpravidla otevřeny i dobrovolníkům z ČR, kteří se také hlásí přes INEX-SDA. Pokud bude váš workcamp zaměřen na nějakou specifickou či náročnější činnost (typickou oblastí je práce s dětmi, seniory, lidmi se znevýhodněním, umění, aj.), je možné si od dobrovolníků vyžádat motivační dopis (ve kterém popíšete svoji motivaci, popíšete své zájmy, zkušenosti, znalosti a očekávání) nebo doplňující doklady (výpis z rejstříku trestů, potvrzení o bezinfekčnosti). V případě vízové povinnosti poskytne INEX-SDA dobrovolníkovi oficiální pozvání do ČR a řeší veškeré související administrativní záležitosti.

Dobrovolníci nejsou levná (resp. bezplatná) pracovní síla – nenechávejte je proto dělat jen běžnou práci technických služeb v obci, přemýšlejte nad přidanou hodnotou jejich činnosti. Dobrovolníci nechtějí být jen „zpestřením z cizích kultur“, mají chuť dělat něco smysluplného. Buďte ale také připraveni na to, že i práci, kterou považujete za zcela běžnou, budou někteří dobrovolníci dělat poprvé v životě a bude nezbytné jim na začátku poradit „jak na to“.

5. Shrnutí: Úkoly hostitele workcampu a podpora INEX-SDA

Hostitel workcampu		INEX-SDA
Příprava a organizace užitečné a veřejně prospěšné činnosti v dostatečném rozsahu a variabilitě.		Osobní konzultace záměru projektu a obsahu plánované práce.
Seznámení dobrovolníků s cíli a posláním vašeho projektu, s pracovními úkoly a specifiky práce.		Podpora při přípravě, realizaci a vyhodnocení projektu.
Zajištění a uhrazení řádného ubytování pro dobrovolníky a vedoucí ve zdravotně nezávadném prostředí (možné jsou i stany).		Výběr a zaškolení dobrovolných vedoucích.
Zajištění stravování dobrovolníků a vedoucích (včetně víkendů) – v ideálním případě umožněte dobrovolníkům, aby si vařili (alespoň občas) sami.		Sestavování mezinárodního týmu dobrovolníků včetně řešení všech vízových záležitostí.
Zajištění smysluplného mimopracovního programu souvisejícího s tématem projektu (<i>např. workshopy, exkurze, setkání/diskuze s místní komunitou, zástupci NNO a obcí</i>) – ve spolupráci s dobrovolnými vedoucími.		Zajištění základního pojištění odpovědnosti a základního úrazového pojištění pro dobrovolníky a vedoucí projektu.
Poskytnutí pracovního náradí a nástrojů, v případě nutnosti i speciálních ochranných pomůcek.		Vypracování a rozeslání praktických informací pro účastníky projektu v angličtině.
Školení o bezpečnosti a ochraně zdraví dobrovolníků při výkonu požadovaných činností, průběžný technický dohled.		Proplacení kapesného a cestovného dobrovolným vedoucím projektu.
Zajištění transportu skupiny na místo práce (pokud není dostupné pěšky).		Podpora při propagaci projektu.

Víkendy jsou součástí workcampu, platí tedy povinnost hostitele zajistit stravu a ubytování i v tyto dny, kdy mají dobrovolníci obvykle volno. V případě, že dobrovolníci pojedou na jednodenní až dvoudenní výlet, jsou konkrétní podmínky zajištění stravy a ubytování na domluvě. Nejčastější je, že hostitel poskytne příspěvek na stravování, který odpovídá běžným výdajům na stravování v pracovní den. Útraty nad tento rámec a náklady spojené s případným přespaním mimo workcamp si dobrovolníci hradí sami.

V. PODMÍNKY ORGANIZACE WORKCAMPŮ

1. Ubytování

Hostitel workcampu poskytuje dobrovolníkům zdarma ubytování po celou dobu trvání projektu. Ubytování nemusí být luxusní – stačí jednoduché a základně vybavené místnosti, za určitých podmínek je možné ubytovat dobrovolníky i ve stanech. Ubytování by mělo být vybaveno sociálním zařízením (sprchy, záchody) a možností společného vaření. Není-li k dispozici sprcha, měl by hostitel poskytnout možnost sprchování nedaleko místa ubytování. Dobrovolníci nemusí nutně spát v postelích – matrace nebo karimatky jsou také vhodné. Běžné je, že si dobrovolníci vozí vlastní spacáky anebo karimatky. Máte-li možnost, doporučujeme poskytnout i společenskou místnost, oddělenou od místnosti na spaní.

K ubytování dobrovolníkům mohou sloužit např. skautské klubovny, základní školy, obecní domy, tělocvičny, mládežnické ubytovny, rodinná centra, stany, tee-pees atd.

2. Stravování

Hostitel projektu zajistí a uhradí stravování dobrovolníků. V ideálním případě byste měli umožnit dobrovolníkům, aby si vařili minimálně jednou denně sami. Ze zkušenosti víme, že společné vaření přispěje k rychlejšímu stmelení skupiny a je na mezinárodních projektech důležitým faktorem interkulturního učení. Potraviny můžete skupině poskytnout buď přímo, nebo můžete dobrovolným vedoucím proplácet příspěvek v hodnotě minimálně 90 Kč na osobu a den, z něhož si budou dobrovolníci nakupovat sami.

Pokud probíhá stravování dobrovolníků v jídelnách, restauracích apod., doporučujeme skupině umožnit vlastní vaření v rámci interkulturního večera, na kterém mohou účastníci připravit pro ostatní členy skupiny typická jídla svých regionů. Interkulturní večer může být i skvělou příležitostí pro setkání s místními lidmi. Vaří-li si skupina sama, uvítáme, pokud máte možnost čas od času vedoucím pomáhat s většími nákupy (např. se zařízením velkého nákupu před začátkem projektu).

3. Technický dohled a bezpečnost

Dobrovolníci (včetně dobrovolných vedoucích) jsou lidé mnoha profesí a zájmů, ale s velkou pravděpodobností nemají zkušenost s prací, kterou od nich budete potřebovat. Ať už realizujete na workcampu jakoukoli práci, je nutné dbát na dostatečný technický dohled a zajištění bezpečnosti. S překladem školení o bezpečnosti práce vám pomohou vedoucí. Dobrovolníci jsou navíc povinni zajistit si vlastní zdravotní pojištění. INEX-SDA pak ze zákona zajišťuje všem dobrovolníkům (včetně vedoucích) základní pojištění úrazu a zodpovědnosti za škodu.

4. Mimopracovní program

Workcampy jsou unikátní formou neformálního vzdělávání – pro dobrovolníky i místní komunitu. Dobrovolníci se přihlašují na workcampy nejen z důvodu, že mají zájem pomáhat konkrétnímu projektu, nebo že projekt nabízí možnost poznat lidi z celého světa, ale velkou motivací pro účast na workcampu je i chuť zjistit více o vaší iniciativě nebo o tématu projektu obecně. Mnozí si navíc přejí setkat se s místními lidmi a dozvědět se něco o jejich běžném životě. Více o tom, jak může vypadat mimopracovní program a jak ho naplánovat, najdete v kapitole *Jak do workcampu zapojit místní veřejnost*.

VI. PROČ ORGANIZOVAT WORKCAMP: VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ MOTIVACE

V této kapitole se zaměříme na téma motivace při organizaci workcampu, neboť ujasnění toho, proč workcamp pořádáte, je zásadní pro jeho celkový úspěch.

Motivace

Sedněte si s vaším týmem a odpovězte si co nejkonkrétněji na následující otázky:

- Proč se chcete vrhnout do organizace workcampu?
- Co vám to má přinést?
- Jaká změna k lepšímu má v daném místě díky workcampu nastat?
- Co všechno je potřeba udělat, aby se výsledek podařil podle vašich očekávání?
- Co může výsledek ohrozit?

Ujistěte se, že představu o výsledku sdílíte uvnitř organizace/týmu a komunikujte ji srozumitelně dobrovolníkům. Buďte otevření jejich návrhům a očekáváním.

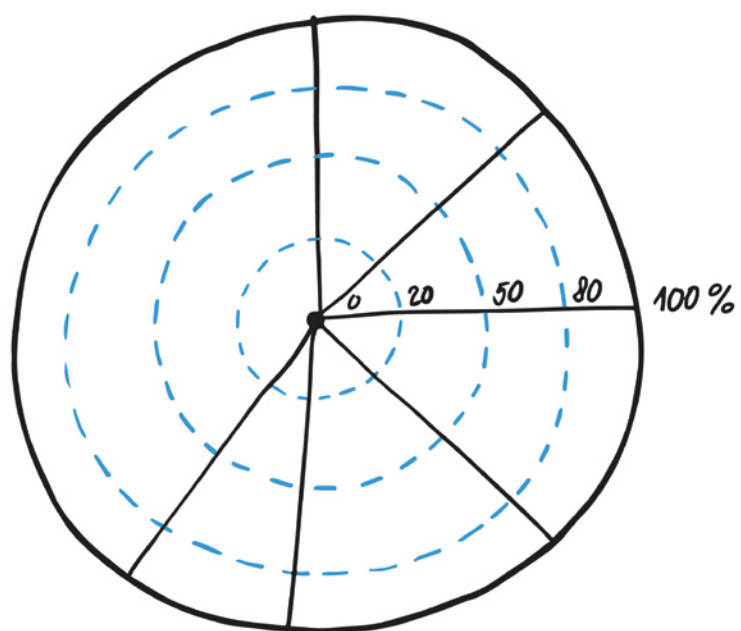
Existují dvě roviny motivace – vnitřní a vnější. Vnitřní zahrnuje vaše osobní cíle neboli váš osobní rozvoj (Proč to chci dělat já? Co to přinese mně osobně?). Vnější pak zahrnuje cíle zaměřené širěji (Co to přinese místu a místním lidem? Jak to bude prospěšné pro vaši organizaci nebo obec?). Myslete na to, že celý projekt musí mít sílu motivovat dobrovolníky, kteří přijedou. Konkrétní motivace mohou být rozličné a záleží na vás, respektive vycházejí ze specifických potřeb daného místa nebo organizace. Je dobré si je uvědomit a následně je mít během celého procesu přípravy a realizace workcampu na paměti. Bude se vám i snadněji reagovat na otázky místních, vedoucích či dobrovolníků. V dalším textu se zaměříme na první rovinu, tj. osobní rozvoj.

Osobní rozvoj – nástroj pro mapování klíčových kompetencí

Možná jste workcamp sami zažili a přijde vám hračka ho zorganizovat. Nenechte se ale mýlit, za přípravou jsou hodiny a hodiny práce, proto doporučujeme – nebudte na to sami! Najděte si parťáky a využijte toho, že každý je přirozeně lepší v něčem jiném. Rozdělte si úkoly, tak aby vás bavily nebo pro vás představovaly nějakou novou výzvu (pokud ji chcete).

Rádi bychom vám představili jeden jednoduchý nástroj, který může sloužit k vašemu osobnímu rozvoji či posílení týmu. Nástroj se nazývá *Klíčové kompetence* a doporučujeme ho využít ve fázi raných příprav workcampu.

Krok 1 – Mapování vašich kompetencí

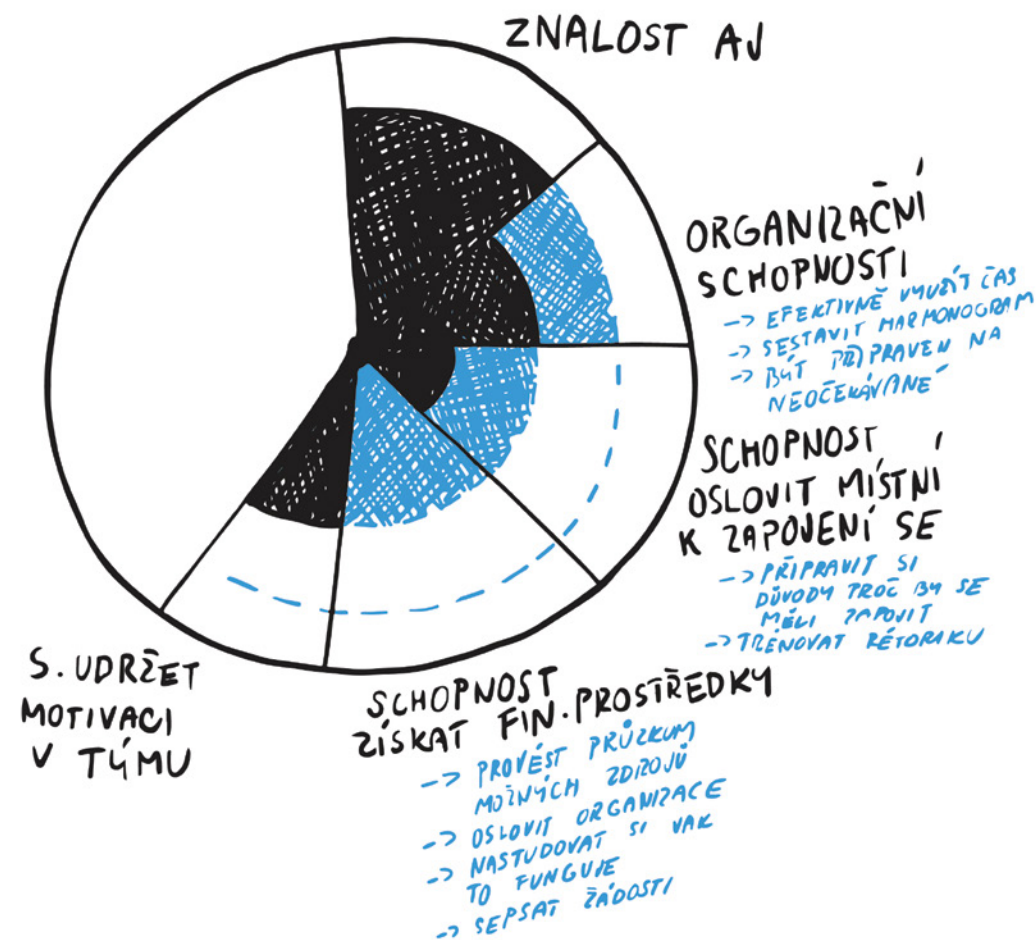
Chcete si udělat sami pro sebe přehled, jak si v daných oblastech/dovednostech stojíte, a zvážit, v čem byste se případně chtěli zlepšit a jak.

Krok 2 – Zhodnocení, v čem jste dobří, a kde máte slabiny

1. Na vnější část kruhu si napište oblasti (kompetence, schopnosti), které jsou dle vašeho soudu důležité pro přípravu a realizaci workcampu. Každá oblast má svou výseč a můžete jich mít neomezeně, jen je potřeba si v dalším kroku vybrat ty nejdůležitější, na které se budete soustředit.
2. Sami si vyhodnoťte své dovednosti v každé dané oblasti na škále 0–100 (0 je střed kruhu, 100 vnější okraj).
3. Pro lepší znázornění si výseče vybarvěte (na obr. 2 černá barva).

*Celý “koláč”
nemusí být zaplněn.*

*Doporučujeme se
zaměřit na 5-6
nejdůležitějších
oblastí.*

Krok 3 – Rozhodněte se, na čem chcete pracovat

Sebe rozvoj

1. Podívejte se na jednotlivé oblasti a řekněte si, kde jste spokojení a kde byste na daných dovednostech ještě rádi zapracovali. Může jich být neomezeně, ale pro účinnou práci s „koláčem“ doporučujeme vybrat maximálně 5–6 klíčových oblastí.
2. Nyní se soustředte už jen na ty označené a z nich si vyberte ty, které jsou pro vás nejvíce relevantní, chcete na nich během procesu přípravy workcampu pracovat a budete k tomu mít možnost. Je důležité vybrat ty, na kterých budete mít opravdu možnost během přípravy workcampu pracovat.
3. Stanovte si, kam byste se chtěli posunout (viz obr. 2 – modrá barva), a jak toho docílíte. Ke každé oblasti si napište konkrétní kroky, jak daného zlepšení dosáhnete, včetně časového harmonogramu.
4. Znovu se podívejte na nastavené cíle a zamyslete se, zda jsou v daném časovém úseku reálné.
5. Nastavte si pro sebe způsob průběžné kontroly – kde budete mít cíle uložené a jak zajistíte, že se k nim budete pravidelně vracet.
6. Průběžně s nimi pracujte.

Příklad: Dobrovolnice Katka připravuje poprvé workcamp a uvědomila si, že potřebuje zapracovat na zlepšení angličtiny, aby se cítila komfortněji, až bude s dobrovolníky komunikovat. Ví, že se chce hlavně rozmluvit a gramatiku příliš neřešit, té už měla dost kdysi ve škole. **Kam by se chtěla Katka posunout?** Jejím cílem je, aby, až se postaví první den před dobrovolníky a bude je vítat, měla dobrý pocit z toho, že komunikace plyne a je pro ostatní srozumitelná. **Jak na to?** Katka nejdříve zjistí, kdo u nich v obci umí dobře anglicky a zeptá se ho, zda by byl ochoten se s ní potkávat a jen tak konverzovat. Osloví ho do týdne a cíl „zlepšit se v angličtině“ chce splnit do začátku workcampu.

Rozvoj kompetencí týmu/Hledání lidí do týmu

Tento nástroj se stejným způsobem dá použít pro zjištění kompetencí jednotlivých členů týmu nebo zjištění, které dovednosti v týmu chybí.

VII. KROK ZA KROKEM: OD NÁPADU K USPOŘÁDÁNÍ WORKCAMPU

KROK 1 – plánování workcampu

Máte zájem pozvat dobrovolníky na workcamp? Co je potřeba vyřešit nejdříve:

- **místo a náplň** práce dobrovolníků – práce by měla odpovídat lokálním potřebám. Identifikujte je ve spolupráci s místní samosprávou, spolky, aktivními sousedy, atd.,
- **zázemí** (kde budou dobrovolníci ubytováni, jak se budou stravovat),
- **finance** (z jakých zdrojů bude ubytování a strava zajištěna – viz kapitola Jak sehnat peníze na workcamp – lokální fundraising),
- **lidské zdroje** – kdo z vaší organizace nebo obce se bude moci dobrovolníkům věnovat, kdo z místních dobrovolníků může pomoci s přípravami či realizací workcampu.

KROK 2 – příprava popisu workcampu a smlouva

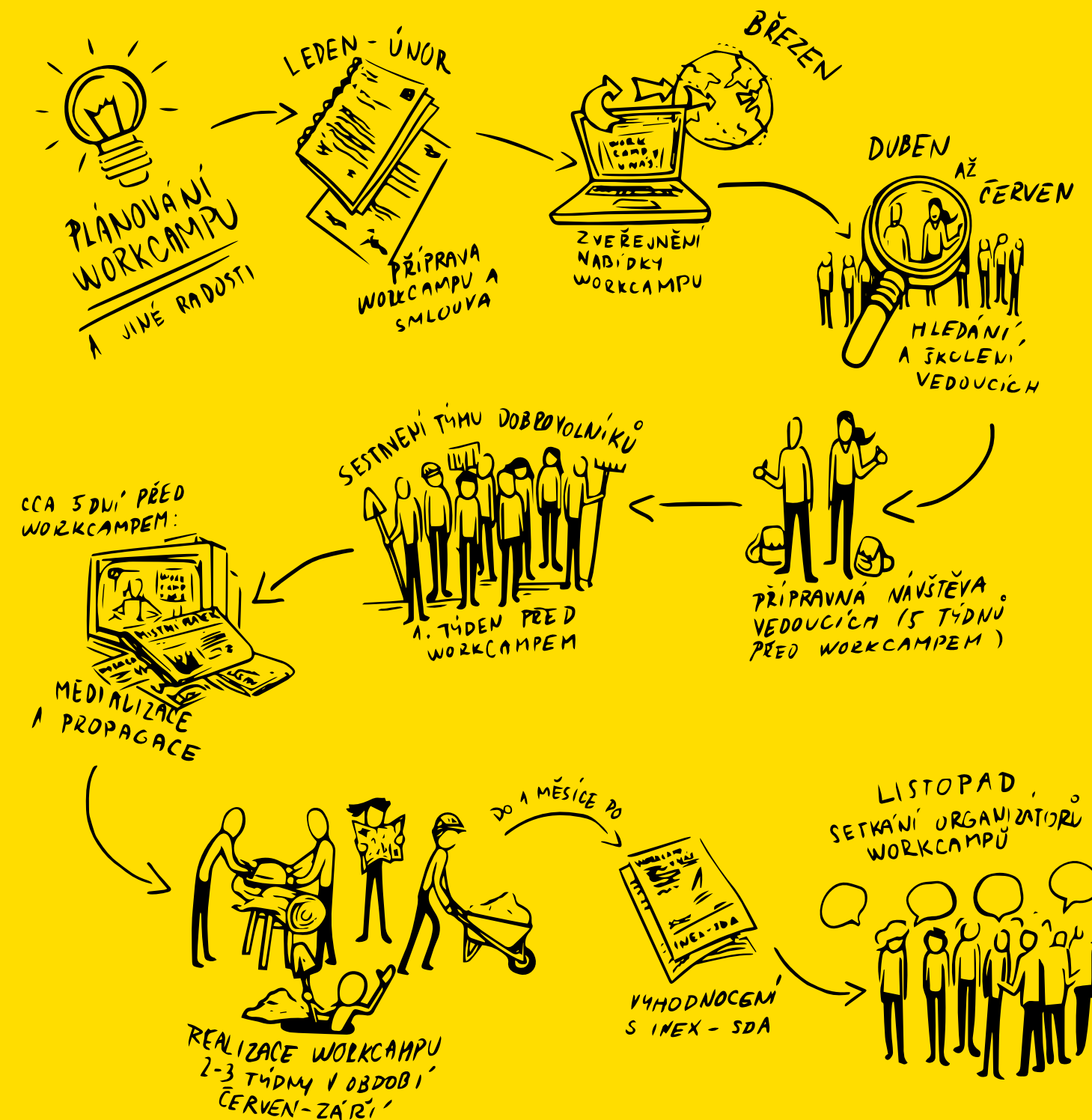
Připravte návrh popisu workcampu na základě formuláře zaslaného INEX-SDA (zejména náplň práce, ubytování, stravování, nápady na doprovodný program: co můžete dobrovolníkům nabídnout). Poté si domluvte schůzku s INEX-SDA. Koordinátor/ka za INEX-SDA dorazí na místo konání workcampu a probere s vámi všechny důležité detaily na základě vámi připraveného popisu. Po schůzce INEX-SDA popis workcampu ve spolupráci s vámi finalizuje do podoby tzv. inzerátu pro dobrovolníky. Přesnou domluvu na podmínkách spolupráce zakotvíme písemně ve smlouvě.

KROK 3 – zveřejnění nabídky workcampu

Po podpisu smlouvy INEX-SDA inzerát zveřejní na svých webových stránkách i v mezinárodních databázích, do kterých mají přístup zahraniční vysílající dobrovolnické organizace. Poté INEX-SDA začne přijímat přihlášky od dobrovolníků.

KROK 4 – hledání a školení vedoucích

Jakmile je nabídka workcampu zveřejněna, hledáme dobrovolné vedoucí. Zájemci se mohou hlásit ve dvojici nebo samostatně, není tedy výjimkou, že se mezi sebou neznají. Liší se také míra jejich zkušeností – noví vedoucí musí vždy absolvovat přípravné školení.

KROK 5 – přípravná návštěva vedoucích

Jakmile jsou známi vedoucí vašeho workcampu, INEX-SDA vás s nimi propojí. Sejdete se s vedoucími, společně proberete pracovní náplň, program workcampu, prohlédnete ubytování a další zázemí. Na základě schůzky vám vedoucí pomohou vytvořit podrobný infosheet pro dobrovolníky, který pak přeloží do angličtiny a předají INEX-SDA. V tomto kroku je důležité upozornit na případné změny, které nastaly oproti původnímu popisu.

KROK 6 – sestavení týmu dobrovolníků

INEX-SDA rozešle podrobný infosheet dobrovolníkům, kteří na jeho základě potvrdí svou účast (4 týdny před workcampem). INEX-SDA dokončí nábor dobrovolníků a průběžně vás informuje o stavu naplnění workcampu (3 týdny před workcampem). Finální počet účastníků spolu s bližšími informacemi o nich zasíláme zhruba 1 týden před začátkem workcampu.

KROK 7 – medializace/propagace workcampu

Přibližně týden před začátkem workcampu vedoucí ve spolupráci s vámi připraví tiskovou zprávu. INEX-SDA ji pak rozešle svým kontaktům v médiích. To samé můžete udělat i vy.

KROK 8 – realizace workcampu

Vedoucí přijíždějí na workcamp o den dříve než účastníci. Tato praxe se osvědčila zejména s ohledem na nutnost finálních příprav a doladování programu. Při zahájení workcampu dobrovolníkům podrobně představte vaši organizaci/obec a vysvětlete smysl projektu i plánovaný program. Zároveň myslte na důsledné nastavení pravidel v rámci workcampu. V průběhu pamatujte na to, že je třeba být otevřený zpětné vazbě a vytvářet pro ni potřebný prostor (ptát se zároveň vedoucích i dobrovolníků, jak jsou spokojeni a zároveň sami poskytovat zpětnou vazbu vedoucím i dobrovolníkům).

KROK 9 – zhodnocení (evaluace) workcampu

Finální zhodnocení spolupráce probíhá na několika úrovních: s INEX-SDA, dobrovolnými vedoucími, s týmem místních obyvatel, kteří byli do projektu zapojeni, s místní samosprávou, partnery. Cílem je zjistit, co fungovalo během přípravy a realizace workcampu dobře, co je potřeba změnit a jak. Pro získání celkového hodnocení od dobrovolníků budou vedoucím poskytnuty dotazníky, z nichž INEX-SDA vypracuje shrnutí a dá vám jej k dispozici. Vítaná je ale i jakákoliv jiná forma hodnocení, kterou provedete s dobrovolníky. Zároveň proběhne zhodnocení spolupráce mezi vámi a INEX-SDA.

KROK 10 – setkání organizátorů workcampů

Každoročně na závěr dobrovolnické sezóny organizuje INEX-SDA síťovací akci pro organizace a obce, které hostují workcampy. Máte tak možnost potkat se s ostatními organizátory, sdílet navzájem zkušenosti a načerpat novou inspiraci.

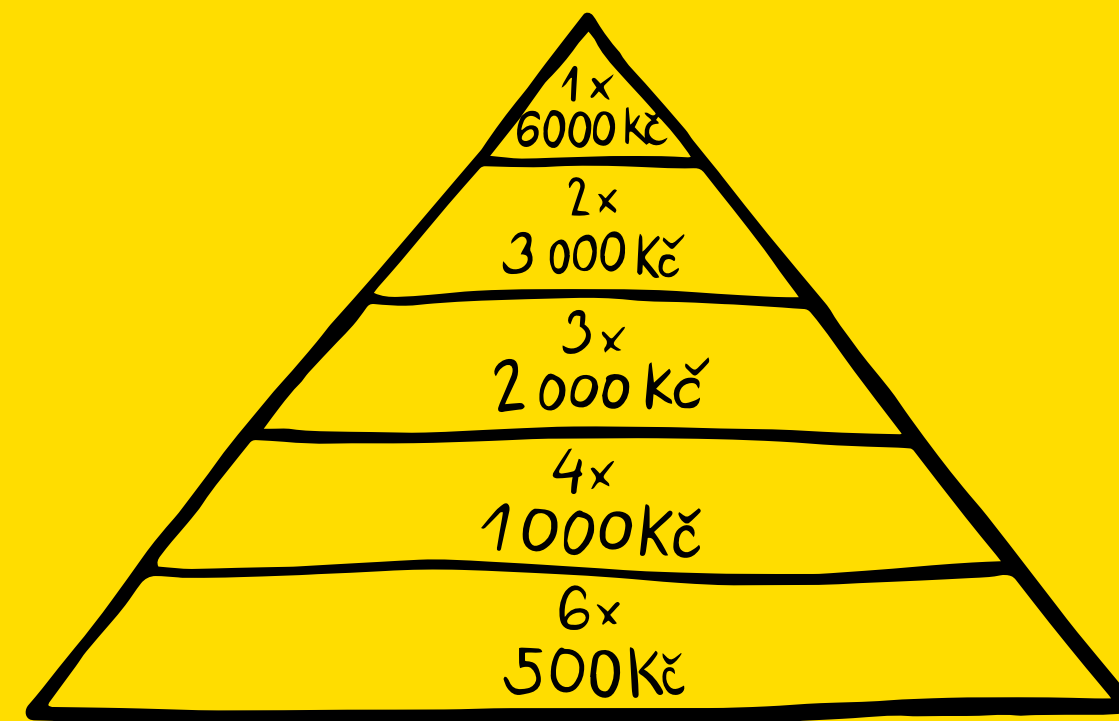
VIII. JAK SEHNAT PENÍZE NA WORKCAMP – LOKÁLNÍ FUNDRAISING

Finanční podporu můžete získat různými způsoby. Zvažte, kolik máte času a jaké máte lidské kapacity pro získání potřebného množství peněz. Důležité je zvolit správnou metodu fundraisingu.

Jaké máte možnosti?

- Podejte si **žádost o grant u instituce**, která podporuje aktivity vašeho typu (*např. Nadace VIA, Nadace Proměny, Nadace O2 a další – lze najít např. na webu Econnect www.ecn.cz*). Zároveň si můžete předplatit grantový kalendář od *Neziskovky.cz*.
- Napište **žádost** na příslušný **městský či krajský úřad**, jehož jednotlivé odbory vyhlašují grantová kola. Možná se vaše akce bude hodit i do více grantových kol. Krajské úřady navíc vypisují grantové výzvy na podporu práce s mládeží.
- Oslovte **firmy**, které mají své vlastní dobročinné fondy nebo mají oddělení, které vyřizuje žádosti o (nejen) finanční podporu.
- Uspořádejte benefiční **jarmark, ples, bazar** s oblečením, rukodělný **workshop** nebo jakoukoliv jinou **akci**, která přiláká potenciální přispěvatele.
- **Spojte** se předem s pořadatelem jarmarku, plesu atd. s žádostí, zda by částí výnosu z akce přispěli na realizaci vašeho workcampu.
- Využijete **metodu crowdfundingu** (on-line fundraising). K tomu lze využít např. webové stránky HitHit (www.hithit.com) nebo Startovač (www.startovac.cz).
- Osobně oslovte několik vytipovaných lidí, které požádáte o finanční podporu (tzv. metoda “**tváří v tvář**”).

Poznámka: Nemusíte žádat přímo o finance, ale např. o poskytnutí potřebné služby zdarma, nebo se slevou, a to od konkrétních firem (např. mlékárna, pekárna) či lidí. Snížíte tak celkové náklady workcampu.

1. Fundraising „tváří v tvář“

Rozložte si celkovou částku

Pokud vás na první dobrou nenapadl nikdo, koho byste mohli požádat o podporu celé akce, rozdělte si potřebnou částku na několik menších. Nejlépe si ji rozložte do pyramidy (v dolním patře nejnižší částky a poté vzestupně; každé patro si můžete rozdělit do libovolného počtu dílů, ovšem tak, abyste v součtu celé pyramidy získali cílovou částku). Uvidíte, že menší částky možná nebude tak těžké sehnat od několika jednotlivých lidí z vašeho okolí. Např. potřebujete získat částku 25 000 Kč.

Najděte správné lidi

- Vezměte si papír a sepište si seznam lidí, které byste mohli, nebo chtěli požádat o finanční dar. Nedávejte si žádné limity, запиšte si i ty, o nichž si myslíte, že se k nim nemůžete dostat. Brzy možná zjistíte, že je někdo bude znát, jen o tom teď nevíte.
- Přizvěte do svého fundraisingového týmu dva nebo tři lidi, kteří vás znají, a podporují to, co děláte. Pokud mají jiné sociální kontakty než vy, je to ideální. Poproste je, ať se stanou vašimi ambasadory a rozšíří váš seznam potenciálních dárců. Zároveň ať ze seznamu možných přispěvatelů vyberou ty, které znají a mohli by je s žádostí o podporu oslovit sami, nebo vám s nimi mohou sjednat schůzku, či vám na ně dát alespoň kontakt.
- Pak už jen seberte odvahu požádat o schůzku jednotlivé lidi ze seznamu – začněte těmi, ke kterým máte snazší přístup (ať osobně nebo přes někoho druhého), pokračujte až po ty méně přístupné.

Získejte důvěru v sebe a pro sebe

- Na každou schůzku je potřeba se dobře připravit.
- Mějte v ruce krátký informační materiál, který vystihuje jak základní popis vašeho projektu (včetně čísel a faktů), tak i nějaký konkrétní příběh. Je dobré po sobě zanechat stopu v podobě tištěného letáku.
- Netlačte, nechodte na schůzku s pocitem, že musíte za každou cenu získat peníze – jdete nabídnout partnerství a představit sebe (nositele projektu) jako člověka s vizí a nápadem.
- Budte připraveni na jakýkoliv dotaz. Budte upřímní, pokorní, ale i odvážní.

Poděkujte

Poděkujte, i když vás někdo odmítne. Věnoval vám svůj čas, vyslechl vás a je možné, že vás podpoří někdy v budoucnu. Poděkujte, když vám řeknou ano, a zkuste být trochu důvtipní. Překvapte svého dárce formou vašeho poděkování. Maličkosti, třeba i ručně vyrobené, udělají člověku někdy mnohem větší radost než drahé víno!

Poznámka: Ti, které budete žádat o podporu, jsou lidé jako vy. Zkuste se vžít do jejich situace a představte si, že někdo žádá o podporu vás. Pak vám příprava informačních materiálů i příprava na schůzky půjde mnohem snáz. Hodně štěstí.

2. Ukázka nákladů workcampu

Vztahuje se k workcampu, který se konal po dva týdny v Písku v roce 2014. Dobrovolníci (celkem 12 lidí) pomáhali s renovačními a úklidovými pracemi v prostorách židovské synagogy a na pozemku ZŠ. Byli ubytováni ve školní tělocvičně, sami si nakupovali a vařili ve školní cvičné kuchyňce. Dále se podařilo zajistit dary v naturáliích (např. z místní cukrárny nebo od známých ze zahrádky). Pracovní materiál, náradí a ochranné pomůcky zajistila správa synagogy a škola. Vzdělávací a volnočasový program byl zajištěn částečně zdarma výměnou za pomoc dobrovolníků (volný vstup na školní hřiště, výuka židovských tanců, přednáška o historii židovství v Písku, atd.) a částečně si ho dobrovolníci hradili sami (výlet na hrad, do ZOO). Finančně byl workcamp zajištěn od židovské obce a z několika drobných darů místních podnikatelů, kterým byla jako forma poděkování poslána pozvánka na mezinárodní večer připravený dobrovolníky.

Stravování (vlastní vaření)	100,-/12 os/14 dní	16 800,-
Ubytování (zdarma v místní ZŠ)		0,-
Doprava organizátora (vlastní automobil)		2 000,-
Volnočasový program (příspěvek dobrovolníkům)	340,-/12 os	4 080,-
CELKEM		22 880,-

V případě, že workcamp organizujete ve vaší neziskové organizaci nebo obci, počítejte navíc také s výdaji na dostatečné množství materiálu potřebného k realizaci prací, spotřebované energie, pracovního náradí a ochranných prostředků, popř. ubytování či dopravy na místo práce.

IX. JAK WORKCAMP PREZENTOVAT

Při pořádání workcampu se ocitáme v situacích, kdy potřebujeme druhým lidem představit naše nápady a plány. Potřebujeme se naučit nové techniky komunikace, zbavit se trémy, přijímáme výzvy spojené se zprostředkováním témat druhým, nebo hledáme efektivní způsoby oslovení jednotlivých skupin. V této kapitole se věnujeme zejména ústní formě prezentace, ačkoliv některé metody lze uplatnit i při přípravě psaných materiálů.

Nikdo z nás nemusí zůstat tam, kde je. Své prezentační a komunikační dovednosti můžeme posouvat dopředu. Pokud najdeme odvahu zkoušet mluvit jinak, můžeme objevit nové přístupy k předávání informací druhým. Najednou se při mluvení můžeme cítit lépe, umíme použít jiné slovní spojení a příklady nebo předstoupit před nové publikum. Možná, že se pak staneme srozumitelnějšími a komunikace bude třeba i pro nás snazší. V této kapitole vám nabídneme několik praktických technik, jak efektivně prezentovat váš workcamp různým posluchačům.

Prezentace ve výtahu

Tato metoda je nazvaná „prezentace ve výtahu“ podle toho, že evokuje cestu výtahem, kdy prezentující má jen velmi omezený čas na to, aby posluchače zaujal a přesvědčil o svém záměru. Určitě jste někdy zažili ten pocit, který se dostavil, jakmile se vás někdo zeptal, co děláte. Na tak jednoduchou otázku jste najednou nemohli najít odpověď. Bylo toho tolik co říci, ale nevěděli jste, jak začít. Vaše šance oslovit potenciálního klienta nebo partnera se rázem rozplynula. Nenechte si proto ujít další šanci, jak ostatní oslovit s vaším nápadem nebo projektem, kterým se zabýváte.

Jak má vypadat?

Jde o prezentaci, která je stručná, přesvědčivá a nezapomenutelná. Slouží k tomu, aby vyvolala zájem o váš projekt či nápad. Trvá maximálně 3 minuty a musí poukázat na to, co váš projekt dělá jedinečným.

Kdy ji využít?

Můžete ji využít v jakékoliv situaci. Nikdy nevíte, kdy a za jakých okolností se vám naskytne příležitost oslovit vašeho potenciálního partnera. Buďte připraveni, popřípadě mějte svoji „výťahovou prezentaci“ vždy po ruce. Důležité je mít v záloze hned několik verzí, které se hodí k odlišným příležitostem: krátkou, delší, pro odborníky, nebo naopak pro laiky, kteří o vašem projektu nevědí vůbec nic.

Jak ji vytvořit?

Nesnažte se vytvořit svoji ideální prezentaci během pár minut. Dejte si načas. Využijte pomoc svých kamarádů nebo kolegů, kteří nejsou do projektu přímo zapojení, a získejte od nich zpětnou vazbu. Pokud je prezentace srozumitelná, lehce zapamatovatelná a navíc zajímavá, pak jste právě dosáhli ideální a finální verze. Jak poznáte, že je prezentace dobrá? Jakmile lidé projeví zájem a mají potřebu se dále vyptávat, zjišťovat podrobnosti, máte napůl vyhráno. Pokud ji lidé nerozumějí a nevědí, čím se projekt zabývá, máte stále co vylepšovat.

Postup

1. Identifikujte cíl.
2. Vysvětlete, co děláte.
3. Využijte jedinečnosti.
4. Zapijte otázky.
5. Dejte vše dohromady.
6. Trénujte.

Pokud je vaše prezentace příliš dlouhá, zbavte se nepotřebných částí, které nejsou naprosto nezbytné. Čím kratší bude, tím lépe. Důležité je získat pozornost a vzbudit v ostatních zájem. Cílem ovšem není prozradit vše o vašem projektu během dvaceti sekund.

Tři nejdůležitější typy prezentace dle délky:

1. Krátká: 5 až 10 slov maximálně. Využijete ji v situacích běžného, krátkého představení.
2. Středně dlouhá: 60 sekund. Přijde na řadu v situacích, kdy musíte váš protějšek zaujmout během krátké doby.
3. Dlouhá: do 3 minut, tu budete využívat např. při předem domluvených prezentacích.

Formy prezentace:

1. oficiální,
2. partnerská,
3. sousedská.

1. Oficiální prezentace

Prezentace, kdy zpravidla posluchače neznáme. Komunikujeme s ním proto na formální úrovni. V této prezentaci se soustředíme na cíl.

Cíl

Jde o určení podstaty toho, co prezentujeme. Určitě vám pomůže odpověď na otázku: Co chcete, aby váš posluchač udělal nebo se dozvěděl? Odpověď musí být jedna jasná a jednoduchá věta. Nekomplikujte svou prezentaci. Jedna prezentace může mít jen jeden cíl. Pokud vážně musíte mít více než jeden cíl, pak prezentaci rozdělte na více částí a každou z nich berte jako samostatný úsek. Bez pevného cíle nedokážete připravit a přednést skvělou prezentaci. Mít jasný cíl ale ještě neznamená, že prezentace bude skvělá. Nemáte-li ovšem cíl žádný, dopadne to mizerně. Pevný cíl je základem prezentace.

Techniky, které můžete použít:

- **Hledání podobnosti:** Připodobněte to, co prezentujete k něčemu, co je vašemu posluchači zřejmé. Často se dá velmi dobře využít krátký příběh, na kterém demonstrujete, v čem tkví podstata vašeho projektu.
- **Klíčová slova:** Sepište si společně se svým týmem na papír co možná nejvíce slov, které vás napadají ve spojitosti s vaším projektem. Desítky slov, která vás napadnou, pak prosévejte, až se dostanete k jednomu nebo dvěma zlatým, která se stanou základními kameny vaší prezentace. Kdykoliv se ve vaší prezentaci zadrhnete, nebo budete mít okno, stanou se vaši oporou a startérem.
- **Bleskové shrnutí:** Shrňte si bleskově váš cíl a dva hlavní body, které jej zdůvodňují. Každý pouze dvěma či třemi klíčovými slovy. Postavte se a nahlas řekněte, co byste doplnili do prázdných řádků.

„Chci, abyste (něco udělal) _____,
a to za prvé proto, že _____,
a za druhé proto, že _____.“

nebo:

„Chci, abyste (se něco dozvěděl) o _____.
Jsou zde dvě podstatné složky, za prvé _____
a za druhé _____.“

(Pomůžou vám 2 klíčová slova, která tvoří základ vaší prezentace).

2. Partnerská prezentace

Prezentace, kdy jsme mnohem více obeznámeni s naším posluchačem. Dokonce se zdá, že posluchač zná i nás. Nebo si dokáže představit naši činnost. V této prezentaci se soustředíme na výhodu.

Výhoda

Jde o popsání výhody – privilegia – lepšího postavení, které váš partner získá tím, že se zapojí do projektu. Jak poznáte, co konkrétně je pro vašeho partnera výhodou? Nejprve se smiřte s krutým faktem, že tohle nebudete vědět s jistotou nikdy, a tak se prostě snažte a sděľujte informací raději méně než více. Pokud sdělíte méně informací, ale záživným způsobem, posluchači se pak v čase vymezeném na dotazy dost ptají. Jestliže však mluvíte příliš, přestanou poslouchat a nebudou se moci dočkat, kdy už skončíte. Otázku zřejmě nepoloží, protože se budou bát, že by se při vaší odpovědi zase k smrti nudili. Váš partner vám tedy sám odhalí, co je pro něho výhoda, ať už svými doplňujícími dotazy, nebo na základě vaší přímé otázky:
Jak zlepší vaše postavení zapojení do našeho projektu?

Technika, kterou můžete použít:

Jedinečnost: Zaměřte se na popis jedinečnosti toho, co nabízíte. V čem je váš nápad jiný než desítky dalších projektů, které jsou vašemu partnerovi představovány.

3. Sousedská prezentace

Prezentace, kterou realizujeme „náhodně“ pro lidi, které známe, se kterými jsme v pravidelném kontaktu. V této prezentaci se soustředíme na potřebu.

Potřeba

Představte si, že pečete koláč a zjistíte, že vám došla mouka a cukr. Obchody jsou zavřené. Mnozí z nás si vezmou kabát a zajdou za sousedem. Řeknou mu svou potřebu – potřebuji sůl a cukr, poprosí a čekají. O pár minut později opět pokračujeme v našem pečení. Jednoduše proto, že prezentujeme jasně a stručně svou potřebu, kterou pokud soused umí naplnit, rád naplní.

Technika, kterou můžete použít:

Jak na to: S workcampy to může být složitější. Sice svému sousedovi popíšete svou potřebu, například: „Potřebuji vás, abyste našim dobrovolníkům ukázal jak správně nabrousit kosu,“ často to ale nemusí stačit. Soused možná potřebuje upřesnit, jak na to. Vaši potřebu tedy nejen konkretizujte v podobě co, ale i v podobě jak.

A teď už se můžete pustit do přípravy vaší prezentace. Můžete použít následující strukturu:

Kdo – představení vaší organizace/obce, popř. týmu.

Pro koho – kdo je vaší cílovou skupinou (vaši klienti, místní komunita, popř. dobrovolníci).

Proč – na jaké potřeby reagujete.

Co – jaké cíle jste si stanovili.

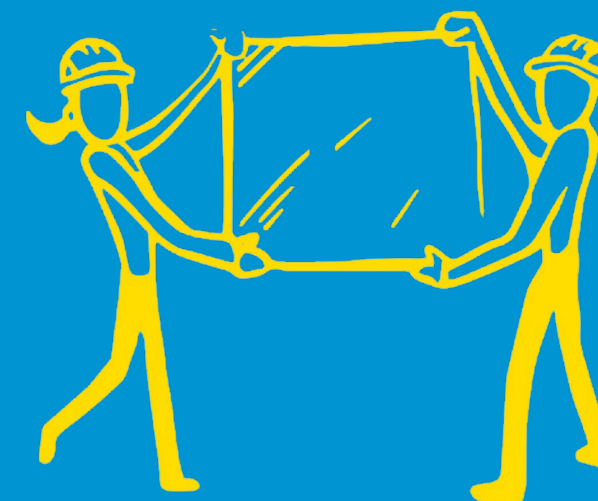
Jak – jakými aktivitami chcete tyto cíle naplnit.

Kdy – termín.

Kde – místo.

S kým – případní další partneři.

Za kolik – rozpočet, resp. nejdůležitější položka z rozpočtu.

X. JAK DO WORKCAMPU ZAPOJIT MÍSTNÍ VEŘEJNOST

Workcamp je neoddělitelně spjat s místem, kde dobrovolníci pobývají, pracují, tráví volný čas. Byť je workcamp časově ohraničen, doporučujeme zamyslet se nad tím, jak propojit dobrovolníky s místními obyvateli. Tato kapitola se zaměřuje na jednu z možných metod zapojování veřejnosti do vašich projektů. Dozvíte se mj. vybrané příklady společných aktivit (pracovních i volnočasových), které se osvědčily na jiných workcampech.

Informujte včas místní komunitu o tom, co se chystá, ideálně hned od chvíle vzniku myšlenky workcampu ve vaší komunitě. Vysvětlete místním, proč dobrovolníci přijdou a pokuste se je do projektu zapojit.

Jeden ze způsobů, jak jít na to:

Nakreslete si komunitní mapu vaší vesnice či města, a vyznačte v ní:

1. neziskové a další organizace, které se zapojují do komunitního života (organizují volnočasové aktivity pro různé cílové skupiny, snaží se řešit různé sociální problémy, organizují komunitní sousedské aktivity apod.)
2. samosprávu (napište jména lidí, které můžete s myšlenkou workcampu přímo kontaktovat)
3. média (ta, která mohou pomoci v informování o workcampu, a ta, která mohou pomoci se zvaním sousedů na společné komunitní akce s dobrovolníky) – rozhlas, tištěná média (obecní/regionální, popř. celostátní noviny), regionální TV. Propagaci můžete podpořit též letáčky. S tvorbou a rozesíláním tiskové zprávy vám pomůže INEX-SDA (viz výše)
4. aktivní jednotlivce:
 - a. seniory – možná by někteří z nich mohli udělat kurz vaření tradičních českých jídel
 - b. maminky – děti nemají jazykové bariéry a společné hraní dětských her z kultur, které reprezentují dobrovolníci, může být výborný způsob vzájemné interakce
 - c. další akční sousedy
5. lokální lidský potenciál (výrobci místních produktů – ukázky, dílničky; instruktoři sportovních aktivit – společný volejbal, jóga, atd.)
6. lokální potenciál krajiny (turistické atrakce a další místní poklady neznámé většině turistů)
7. kalendář místních kulturních, společenských a sportovních akcí

Jak udržet motivaci dobrovolníků i místních lidí:

„*Na začátku*“ – pamatujte, že je velmi důležité vysvětlit dobrovolníkům, PROČ je jejich práce důležitá pro vaši místní komunitu (a průběžně to připomínejte).

„*V průběhu*“ – pamatujte na to, že je spousta způsobů, jak komunikovat neverbálně (pro mnoho našich sousedů je cizí jazyk velkou bariérou, a proto je dobré myslet na aktivity, ve kterých nebude jazyk překážkou: sport, společné vaření, ruční práce.

„*Vránci pokračování*“ – komunikujte s dobrovolníky i po skončení workcampu, pošlete jim fotky míst, na kterých pracovali, ukažte jim, jak jsou teď využívána, a zdůrazněte, jakým přínosem byla jejich práce.

Příklady společných aktivit

V pracovní době

Probíhající workcamp má potenciál přilákat pozornost místních k místům, která jsou opuštěná, zanedbaná, méně využívaná. Pokud je poptávka, může být workcamp skvělým začátkem pro jejich oživení.

Nápady, které měly úspěch na jiných workcampech v Česku:

- úklid lesa (sběr odpadků, apod.) spolu s místními dětmi a mládeží,
- vyčištění zapomenuté zahrady (ve veřejném prostranství) spolu s místními z blízkého okolí a následná sousedská oslava,
- společná výzdoba autobusové zastávky.

Ve volném čase

Velmi důležitou součástí workcampu je i způsob trávení volného času. Dobrovolníci mají chuť poznat Českou republiku zblízka a jsou zvědaví na všechno, co dané místo nabízí. Zkuste vzít v úvahu všechny varianty, i když vám mohou připadat všední a ani by vás nenapadlo, že to bude pro dobrovolníky zajímavé. Ideální navíc je, pokud můžete dobrovolníkům také představit know-how vaší organizace – např. uspořádat workshop, besedu, exkurzi, atd.

Nápady, které měly úspěch na jiných workcampech v Česku:

- prezentace dobrovolníků a jejich zemí (s ochutnávkami) pro veřejnost/děti v místní škole
- sportovní utkání s místními obyvateli
- „setkání jazyků“ (večer poezie v různých jazycích dobrovolníků)
- psaní blogu na obecní web o všedním dni dobrovolníka na workcampu (dobrovolníci psali v angličtině a vedoucí pak text přeložili do češtiny)
- společné vaření v místních rodinách
- návštěva blízké biofarmy
- opékání buřtů (i s místními)
- filmový večer (promítání českého filmu s anglickými titulky)
- výlet na kolech
- návštěva místní hudební zábavy
- piknik na hezkém místě v okolí
- sjíždění řeky

Tip:

Vyčleňte v rozpočtu část peněz na volnočasové aktivity pro dobrovolníky (třeba na jeden společný výlet). Peníze ušetříte, pokud vymyslíte aktivity, za které není třeba nic platit, nebo dojednáte např. zlevněné vstupky.

Odpoledne (po práci) je dobré dát dobrovolníkům na výběr ze dvou volnočasových programů, aby si unavení i aktivní účastníci přišli na své. Nebojte se nechat dobrovolníkům občas i úplné volno.

XI. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Pro ilustraci uvádíme vybrané příklady typově různých workcampů. Některé se konají v daném místě opakovaně a jejich organizátorům se úspěšně daří zapojovat zahraniční a české dobrovolníky i místní veřejnost. Další příklady workcampů, které INEX-SDA organizuje v dané sezóně ve spolupráci s různými organizacemi nebo obcemi, najdete na webu www.inexsda.cz/cs/workcampy_cr (popisy jednotlivých workcampů jsou v angličtině).

Jewish Holesov

Hostitel: Městské kulturní středisko Holešov

Téma: kultura

Workcampy se v Holešově konají každoročně už od roku 2003 – původně s podporou Židovské obce v Brně a později za pomoci Městského kulturního střediska v Holešově. Cílem workcampů je údržba židovského hřbitova a také výpomoc při organizaci festivalu *Týden židovské kultury*.

Pracovní aktivity na workcampu v roce 2015 byly zejména:

- na hřbitově: odstraňování svrchní zeminy s travnatým porostem, natírání železných plůtků kolem hrobů, dále instalace výstavy a úklid v synagoze,
- během konání festivalu: přeprava židlí nebo například prodej pečiva a odznaků během koncertů.

V roce 2015 přijelo na přelomu července a srpna do Holešova 8 zahraničních dobrovolníků a 2 čeští dobrovolní vedoucí. Bydleli v místní turistické ubytovně Kovárna ve správě MKS Holešov a sami si nakupovali a vařili. Ve volném čase navštívili např. zámek Kroměříž, lidové stavby Rymice, zámek Holešov, dětský tábor nebo akce v rámci Festivalu židovské kultury. Za MKS Holešov se workcampu věnovali dva místní koordinátoři.

www.holesov.info

Community life in Czech Paradise
Hostitel: město Mnichovo Hradiště
Téma: komunitní rozvoj

Workcamp v Mnichově Hradišti (přes 8 200 obyvatel) se konal poprvé v roce 2015 pod záštitou místního městského úřadu. Cílem workcampu bylo zapojit dobrovolníky do opravy veřejného prostoru ve městě a ukázat místním občanům, jak hodnotná je dobrovolnická práce.

Dobrovolníci pomohli se dvěma hlavními aktivitami:

- opravou vily, která je v majetku města a která má být v budoucnu využívána pro ubytování dobrovolníků, umělců a dalších lidí, kteří se chtějí podílet na ožívání města,
- opravou nádvoří městské knihovny a vytvořením příjemného venkovního prostoru pro čtenáře.

Workcamp proběhl v posledních dvou červencových týdnech a zúčastnilo se ho 9 zahraničních dobrovolníků plus dvě české vedoucí. Skupina byla ubytována v obecní vile na kraji města a jídlo si zajišťovala svépomocí (každý den vařili 2 lidé). Kromě zmíněných pracovních aktivit se dobrovolníci zároveň zapojili do mnoha činností, které pro ně připravili místní obyvatelé. Šlo například o dílnu pletení z orobince a poznání místního unikátního řemesla, návštěvu koncertu, společné grilování s místní komunitou, návštěvu pivovaru, místního muzea a Muzea Škoda, domova důchodců nebo výlet na kole po okolí a cvičení jógy. Do organizace workcampu se aktivně zapojilo mnoho místních lidí.

www.mnhradiste.cz

Castle Grabstejn
Hostitel: Národní památkový ústav (správa SH Grabštejn)
Téma: obnova památek

Na hradě Grabštejn se workcampy konají každý rok už od roku 2003 a ve spolupráci s Národním památkovým ústavem. Cílem workcampů je pomoc s aktuálně potřebnými údržbovými i drobnějšími stavebními pracemi na hradě a v přilehlém parku.

Dobrovolníci v uplynulých letech pomohli (pod odborným dohledem) např. s těmito pracemi:

- likvidace a následné pálení náletů v hradním parku,
- broušení oken a obnova nátěru,
- vybudování zpevněné přístupové cesty k výtahu pro vozíčkáře v zadní části hradu,
- stavba podlahy z dusaného jílu ve hradním sklepě,
- štípání dřeva, úklid v prostorách hradu.

V roce 2015 pomáhalo na Grabštejně 10 zahraničních dobrovolníků a 2 čeští vedoucí. Účastníci byli ubytováni přímo na hradě – spali v jedné z místností na postelích ve vlastních spacácích, měli k dispozici malou kuchyňku, společenskou místnost a také venkovní ohniště. Potraviny si nakupovali sami ze svěřeného rozpočtu a také si sami vařili. V rámci volnočasového programu měli dobrovolníci možnost zúčastnit se dvou prohlídek hradu, dále podnikli výlet do Liberce s návštěvou centra vědy a techniky iQLANDIE, cestu na česko-polsko-německé trojmezí a uspořádali také mezinárodní večeri. Do workcampu se zapojila kastelánka hradu Grabštejn a hradní údržbář.

www.hrad-grabstejn.cz

Fight social exlusion

Hostitel: Člověk v tísní, o.p.s. (pobočka Ústí nad Labem)

Téma: sociální služby

První workcamp v Ústí nad Labem ve spolupráci s tamní pobočkou Člověka v tísní proběhl v roce 2000. Tehdy se konal v Matiční ulici, od té doby se přesunul do dalších vyloučených lokalit ve městě. Cílem workcampu v roce 2015 bylo zajištění smysluplného trávení volného času dětí a mládeže ze sociálně vyloučených lokalit, eliminace rizik plynoucích z trávení života na ulici, navázání přátelství se zahraničními dobrovolníky a street artové aktivity v průmyslové části města.

Dobrovolníci se mimo jiné věnovali těmto aktivitám:

- příprava a realizace dětského dne pro děti z lokality Předlice a Mojžíř,
- pomoc při přípravě programu a organizaci hudebního festivalu,
- zkrášlování místních veřejných prostranství spolu s dětmi – street artové aktivity v lokalitě,
- příprava a podílení se na organizaci noční stezky odvahy pro děti z vyloučených lokalit.

Na workcamp v roce 2015 přijelo 8 dobrovolníků ze zahraničí a dvě vedoucí z Česka. Společně bydleli ve zrekonstruované budově ústecké pobočky Člověka v tísní (k dispozici měli spaní v podkroví, kuchyň, jídelnu). Nakupování a vaření si skupina zajišťovala sama. Dobrovolníci byli seznámeni se sociálními službami v ČR, s činností společnosti Člověk v tísní, o.p.s., se systémem sociálních dávek, problematikou sociálního vyloučení. Co se volnočasových aktivit týče, pro dobrovolníky byl naplánován výlet na kozí farmu, kde pobýli i přes noc. Realizovanou volnočasovou aktivitou bylo také koupání v jezeře Milada a ochutnávka české kuchyně. Workcampu se za ústeckou pobočku Člověka v tísní věnovala jedna pracovnice.

www.clovekvtisni.cz

New Forest

Hostitel: Čmelák: Společnost přátel přírody

Téma: ekologie

První workcamp v Jizerských horách ve spolupráci s neziskovou organizací Čmelák se konal v roce 2005. Workcamp v roce 2015 byl v pořadí již dvanáctý a jeho cílem bylo mezikulturní setkání mladých lidí, kteří se seznámí s různými typy práce v přírodě (v lese, v mokřadech, na louce nebo u potoka) podporujícími rozvoj biodiverzity krajiny.

Z provedených prací můžeme zmínit např.:

- odkorňování kmenů stromů (s cílem zabránit šíření škodlivého hmyzu),
- stavba oplocenky pro ochranu vysazených stromků proti okusu zvěře,
- sekání louky a hrabání trávy,
- stavba dřevěné ohrady na shromažďování a kompostování posekané trávy,
- oprava břehů tůň a koryta potoka, vytrhávání orobince,
- dokončování úkrytu pro hady a ještěrky, odstranění plevelnaté rostliny *Křídlatky Japonské* a úklid odpadků.

Celkem měl workcamp 14 zahraničních i českých účastníků a dva vedoucí. První týden skupina bydlela na faře ve Vratislavicích nad Nisou, druhý týden pak na faře v Jítravě. V obou případech měli dobrovolníci k dispozici kuchyňku, ve které si sami vařili. V rámci workcampu proběhla komunitní akce na faře nazvaná Mezinárodní snídane, které se zúčastnilo cca 25 lidí. Další vzdělávací a volnočasové aktivity byly např.: odborné exkurze s environmentální tematikou, seminář na téma média, návštěva hokejového zápasu, návštěva zoologické zahrady a čajovny. Organizaci workcampu měla na starost jedna koordinátorka za spolek Čmelák.

www.cmelak.cz

Discover and enrich the life of Mezano

Hostitel: spolek Mezeňák ve spolupráci s obcí Mezano

Téma: vzdělávání

V roce 2015 proběhl už sedmý ročník workcampu v Mezně, který pořádá místní spolek Mezeňák s podporou obce Mezano. Cílem spolku je podpora sounáležitosti občanů a zlepšení vztahu obyvatel ke své obci díky zapojení obyvatel do činností souvisejících s obecním děním, do kulturních akcí a volnočasových aktivit. Workcamp je organizován za účelem podpory těchto činností.

Dobrovolníci se věnovali zejména těmto aktivitám:

- prezentace pro děti i dospělé ve školách a v hospodách o zemích původu dobrovolníků, o dobrovolnictví (cílem bylo také poukázat na to, jak důležité je učit se anglicky a zmírnit strach lidí z cizinců), součástí byly i ochutnávky národních jídel,
- příprava a realizace dětského dne,
- psaní blogu o průběhu konání workcampu (vedoucí překládali do češtiny),
- závěrečný projekt dobrovolníků – vytvoření mapy míst, která navštívili, slovníček základních pojmů v jazycích všech účastníků workcampu, prezentace fotek a také krátké video z workcampu.

Workcampu se zúčastnilo 7 zahraničních dobrovolníků a 2 české vedoucí. Skupina bydlela v budově na fotbalovém hřišti, kde byly k dispozici kabiny na spaní, bufet, záchody a sprchy. Spaní bylo zajištěné na matracích ve vlastních spacácích. Snídaně a večeře si dobrovolníci chystali sami, během týdne měli obědy zajištěné ve školách a v místní hospodě. V rámci vzdělávacích a volnočasových aktivit proběhl např. workshop na téma “spotřeba a voda”, dále se účastníci dozvěděli informace o historii města a hradu Konopiště, naučili se vařit některá typická česká jídla. Workcampu se věnovala jedna místní organizátorka za spolek Mezeňák.

www.mezenak.mezno.cz

KONTAKTY A PODĚKOVÁNÍ

Kontakt pro zájemce o organizaci workcampu:

Renata Míchalová

koordinátorka mezinárodních dobrovolnických projektů v ČR

projekty.cr@inexsda.cz

(+420) 774 736 594

INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, z.s.

Varšavská 30

120 00 Praha 2

Web: www.inexsda.cz

Autoři:

Renata Míchalová (kapitoly 1-5, 7, 11)

Petra Nová (kapitola 6)

Jana Pacalová (kapitola 8)

Petr Kantor (kapitola 9)

Katarzyna Szajda (kapitola 10)

Editorka: Iva Janská

Jazykové korektury: Barbora Vítková

Grafické zpracování: Lukáš Větrovec, Petra Vořechovská

Poděkování:

Rádi bychom poděkovali Veronice Endrštové za podnětné komentáře při vzniku tohoto manuálu. Velké díky patří i všem hostitelům a vedoucím workcampů v ČR, kteří s námi sdíleli své zkušenosti z praxe.

Foto: archiv INEX-SDA

Poznámky:

WWW.INEXSDA.CZ

**fond
pro NNO**

NROCS

nadace
partnerství

ICELAND
LIECHTENSTEIN
NORWAY

**eea
grants**

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů, www.fondnno.cz a www.eeagrants.cz.